

Eiropas Reģionu komitejas atzinums “Uz patērētājiem orientēts jaunais kurss”

(2016/C 240/05)

Ziņotājs: Michel LEBRUN (BE/PPE), Viroinval domes loceklis**Atsauces dokuments:** “Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “Uz patērētājiem orientēts jaunais kurss””

COM(2015) 339 final

IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ

EIROPAS REĢIONU KOMITEJA

1. uzskata, ka ir svarīgi, lai enerģētikas pārkārtošana būtu pilnībā izdevīga galapatērētājiem: mājāsaimniecībām, uzņēmumiem un rūpniecībai. Tāpēc energopārvaldības jomā īstenotajai politikai ir jābūt vērsta uz to, lai patērētājs varētu kontrolēt savu patēriņu un tādējādi efektīvāk izmantot jaunās tehnoloģijas savu rēķinu samazināšanas nolūkā, un jāpalīdz Eiropas Savienībai sasniegt vērienīgos klimata jomas mērķus, par kuriem panākta vienošanās Parīzē COP 21 konferencē. Ar šādu politiku vajadzētu nodrošināt, ka patērētājiem ir iespēja ne tikai aktīvi piedalīties tirgū, bet arī izmantot efektīvus un piemērotus patērētāju tiesību aizsardzības mehānismus, kas var būt nepieciešami, lai novērstu enerģētisko nabadzību;

2. konstatē progresu, kas jau panākts tādās jomās kā enerģijas racionāla izmantošana, patēriņa samazināšana, kā arī tādu tehnoloģiju un pakalpojumu veidošana un ieviešana, kas dod iespēju uzlabot vietējā līmeņa un galapatērētāju enerģijas pārvaldību, šajā nolūkā citu instrumentu vidū izmantojot brīvprātīgu un dinamisku Eiropas regulējumu. Jaunajiem tiesību aktiem būs jānodrošina dalībvalstis un vietējās un reģionālās pašvaldības turpināt darbu, kas vērsts uz energoefektivitātes līmeņa paaugstināšanu, siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanu un atjaunojamās enerģijas ražošanas, tostarp decentralizētas ražošanas, spēju veidošanu;

3. konstatē, ka pašlaik eksistē vai tiek attīstīti ļoti daudzi un dažādi tehniski un tehnoloģiski pakalpojumi un risinājumi patēriņa pārvaldības un pieprasījuma reakcijas jomā, kā arī decentralizētas ražošanas pārvaldības jomā. Eiropas Savienībai pirmām kārtām ir jāveicina un jāatbalsta šo instrumentu veidošana, jāvērtē to lietderība un ietekme vienlaikus no enerģētikas, ekonomikas, sociālā un vides viedokļa, kā arī tie jāpārbauda, lai to izmantošana būtu droša, vienkārša un pieejama;

4. ar šo atzinumu vēlas sniegt ieguldījumu plašākās debatēs par pamatstratēģiju Enerģētikas savienībai un atzinīgi vērtē daudzas galvenās nostādnes, kas iekļautas paziņojumā “Uz patērētājiem orientēts jaunais kurss” (COM(2015) 339 final), ar ko tiek sperts solis ceļā uz Enerģētikas savienību, kuras centrā ir iedzīvotāji un kas var aizsargāt visneaizsargātākos patērētājus; aicina Eiropas Komisiju turpināt darbu pēc šī paziņojuma, noteiktā termiņā pieņemt un īstenot specifiskas un konkrētas iniciatīvas paziņojumā minētajās jomās, pienācīgi ņemot vērā vietējo un reģionālo pašvaldību bažas un pieredzi;

5. atgādina, ka šajā kontekstā vēlas, lai pilnībā tiktu īstenoti pasākumi, kas paredzēti trešajā enerģētikas tiesību aktu kopumā, direktīvā par energoefektivitāti un direktīvā par strīdu alternatīvu izšķiršanu.

6. iesaka Eiropas Komisijai detalizēti analizēt problēmas, šķēršļus un iespējas, kas saistītas ar enerģijas patērētāju reālu piedalīšanos enerģētikas tirgū. Tā mērķis ir iegūt padziļinātas zināšanas par viņu stāvokli un par grūtībām, ar kurām viņi, iespējams, ir saskārušies un kuru risināšanai būtu nepieciešami jauni ES, dalībvalstu, vietējo un reģionālo pašvaldību vai pilsoniskās sabiedrības organizāciju īstenoti atbalsta pasākumi;

7. uzsver teritoriālo pašvaldību svarīgo lomu Eiropas tiesību aktu īstenošanā šajā jomā, enerģijas sadales infrastruktūras veidošanā un finansēšanā, enerģijas pieprasījuma uzskaitē un pārvaldībā, decentralizētas ražošanas pārvaldībā un vietējā un reģionālajā līmenī izveidojušās labās prakses izplatīšanā, kā arī enerģijas patērētāju informēšanā un konsultēšanā. Tāpēc Eiropas Reģionu komiteja vēlas tikt iesaistīta katrā no posmiem, kad tiks izstrādāta jaunā politika, ko šajā jomā pieņems Eiropas Savienība;

8. atkārtoti apliecinā, ka šajā kontekstā ir absolūti nepieciešams uz subsidiaritātes principu balstīt visus jaunus tiesību aktus par enerģijas pieprasījuma pārvaldību, decentralizētu atjaunojamās enerģijas ražošanu, kā arī patērētāju un viņu tiesību aizsardzību. Eiropas Reģionu komiteja aicina Eiropas Savienību pienācīgi ņemt vērā vietējo un reģionālo pašvaldību kompetenci, lai tām nodrošinātu tādu līdzdalības līmeni, kas pilnībā atbilst subsidiaritātes principam;

9. atkārtoti apliecinā apņēmību arī turpmāk iesaistīties iedzīvotāju enerģētikas foruma sagatavošanā un norisēs un aktīvi piedalīties Eiropas Savienības politikas izstrādē, formulējot ieteikumus par nesenajām un gaidāmajām iniciatīvām un par to sociālo un ekonomisko ietekmi vietējā un reģionālajā līmenī;

10. atzinīgi vērtē Eiropas Komisijas atsauci uz Pilsētas mēru pakta ⁽¹⁾; atgādina, ka tā parakstītājas, respektīvi, vietējās un reģionālās pašvaldības visā ES, ir patiens paraugs ilgtspējīgam enerģijas patēriņam, turklāt tās patērētāju vidū brīvprātīgi popularizē labu enerģijas pašražošanas praksi; uzsver, ka Pilsētas mēru pakta parakstītājus pārstāv jau vairāk nekā 180 Reģionu komitejas locekļi un ka RK ir apņēmusies šo pakta popularizēt gan savu locekļu vidū, gan kontaktējoties ar vietējām un reģionālajām pašvaldībām Eiropas Savienībā un ārpus tās. Tomēr atkārtoti norāda, ka Pilsētas mēru paktā nav pārstāvētas visas Eiropas vietējās un reģionālās pašvaldības. Nedrīkstētu diskriminēt citas iniciatīvas, kas pilsētām dod iespēju sasniegt vērienīgus mērķus ⁽²⁾;

11. norāda, ka Eiropas Komisijai ir arī jāatsaucas uz "Salu pakta", kas ir Pilsētas mēru paktam līdzīga un paralēla iniciatīva, kurā piedalās vairāk nekā simt parakstītāju un kuras ietvaros salu iestādes veic nozīmīgu darbu ilgtspējīgas attīstības mērķu sasniegšanai līdz 2020. gadam;

12. atkārtoti lūdz tikt pārstāvētai galvenajās enerģētikas regulatīvajās iestādēs Eiropas Savienības līmenī (ACER) un nacionālajā līmenī (ANR) ⁽³⁾;

13. norāda, ka jauni mērķi enerģijas pieprasījuma pārvaldības un atjaunojamās enerģijas ražošanas jomā, kā arī potenciāli ar to saistītie ekonomiskie instrumenti jāpieņem, ievērojot proporcionalitātes principu. Eiropas Reģionu komiteja aicina Eiropas Komisiju ņemt vērā to, kā jaunie pasākumi varētu ietekmēt vietējās un reģionālās pašvaldības kopumā, to budžetu un administratīvās un darbības spējas, šajā nolūkā visos pārdomu posmos piemērojot piesardzības principu un ņemot vērā katras konkrētās struktūras īpatnības un grūtības, ar kurām tā saskaras; uzsver, ka piesardzības princips, kas ir ES vides tiesību aktu pamatelements, ir jāpiemēro arī ES enerģētikas politikā;

14. runājot par enerģētikas infrastruktūru, apliecinā, ka patērētāju autonomiju un atbildību varētu palielināt, ieviešot (ar nosacījumu, ka tiek ievērotas galapatērētāja ekonomiskās intereses) tādus viedos tīklus un skaitītājus, kas būtu finansiāli pieejami, rentabli, efektīvi, būtiski mazinātu krāpšanas iespējas, būtu viegli izmantojami, droši un piemēroti patērētāju vajadzībām un vēlmēm no informācijas, patēriņa kontroles un rēķinu samazināšanas viedokļa;

⁽¹⁾ Sk. arī ENVE-VI/005.

⁽²⁾ Sk. atzinuma ENVE-VI/006 25. un 31. punktu.

⁽³⁾ Sk. arī ENVE-VI/003 57. punktu.

15. uzsver sistēmu operatoru, un jo īpaši sadales sistēmu operatoru, funkcijas nozīmi viedo tīklu veidošanā vietējā līmenī, viedo skaitītāju uzstādīšanā un pārvaldībā, kā arī tādu risinājumu ieviešanā, kas atbilst jaunajām elastīguma vajadzībām (patēriņa un ievadīšanas jomā) un kas ir būtiski netraucētai tirgus darbībai nākotnē; pieņem zināšanai Komisijas nodomu cieši sekot līdzi pašreizējo ES standartu īstenošanai attiecībā uz viedajiem skaitītājiem, viedtīkliem un informācijas pārvaldību un piekrit, ka patērētāju vai patērētāju ieceltu trešo personu piekļuvei datiem ir jābūt "efektīvai un nediskriminējošai"; ar interesi sekos līdzī nepieciešamā tiesiskā regulējuma izstrādei saistībā ar digitālā vienotā tirgus stratēģiju un ES Vispārīgās datu aizsardzības regulas pārskatīšanu;

16. uzsver, ka daudzos reģionos jauno tehnoloģiju ieviešanas izmaksas ir lielas, jo enerģētikas infrastruktūra ir novecojusi vai tās nav vispār; tādēļ uzskata, ka ir jāizstrādā metodoloģija reģionālā vai vietējā līmenī, lai noskaidrotu izmaksu sadalījumu starp pakalpojumu sniedzēju, patērētāju un pašvaldībām un ieguldījumu finansēšanai pieejamo atbalsta summu. Pārejai jānotiek tā, lai galarezultātā samazinātos patērētāju apmaksājami rēķini. Vienlaikus uzsver, ka ir svarīgi patērētājus pienācīgi informēt par jautājumiem, kas tiem var radīt bažas, un par tehnoloģiju priekšrocībām un iespējamā patērētāju ieguldījuma apmēru, lai tādējādi mazinātu pretestību jauninājumiem;

17. atzinīgi vērtē to, ka Komisija pievēršas specifiskajam jautājumam par enerģētisko nabadzību, kas daudzām vietējām un reģionālajām pašvaldībām ir īpaša problēma, jo tā ir jārisina gan sociālās politikas, gan enerģētikas politikas ietvaros; aicina Eiropas Komisiju ne tikai uzlabot datu vākšanu, bet pievērsties plašas kopējas enerģētiskās nabadzības definīcijas un atbilstoša rīcības plāna izstrādei, pamatojoties uz ideju par piekļuvi enerģijai kā sociālām pamattiesībām;

18. uzsver Eiropas Stratēģisko investīciju fonda (ESIF) finansējuma nozīmību Eiropas ekonomikas atveseļošanas plāna un energoefektivitātes paaugstināšanas pasākumu īstenošanā;

19. aicina Eiropas Savienību un dalībvalstis izveidot tādu regulējumu, kas būtu izdevīgs gan enerģijas patērētājiem, gan ražotājpaterētājiem un citiem enerģijas piegādātājiem, kuri aktīvi iesaistījušies enerģijas mazumtirdzniecības tirgos. Turklāt ir jānodrošina pietiekams un viegli pieejams finansējums vietējām un reģionālajām pašvaldībām, kuras piedalās enerģētikas pārkārtošanā virzībā uz ilgtspējīgiem un iekļaujošiem enerģijas mazumtirdzniecības tirgiem;

Uzlabot patērētāju piekļuvi informācijai

20. uzsver: lai panāktu īstu patērētāju autonomiju, ar piemērotiem pasākumiem, piemēram, viedo skaitītāju uzstādīšanu un patērētāju piekļuvi to uzraudzītajai informācijai, ir jāpalielina iedzīvotāju izpratne par enerģijas racionālu izmantošanu, par vides aizsardzību un jo īpaši par gaisa kvalitātes uzlabošanu, kā arī par cīņu ar globālo sasilšanu. Papildus šai izpratnes veidošanai ir nepieciešama skaidra un pilnīga informācija par iedzīvotājiem pieejamajām iespējām izvēlēties ilgtspējīgu enerģiju un tās pārvaldību par pieņemamu cenu;

21. uzstāj uz nepieciešamību patērētājiem nodrošināt piekļuvi vienkāršai, skaidrai, pilnīgai un pareizai, drošai, uzticamai, bezmaksas un neatkarīgai informācijai enerģijas jomā gan par piegādes piedāvājumu, līgumiem, viņu tiesībām un pienākumiem, gan par produktiem un pakalpojumiem, tostarp ES un valsts atbalstu, kas viņiem varētu palīdzēt samazināt patēriņu un rēķinus, iegādāties un izmantot pašiem savas enerģijas ražošanas iekārtas. Tas ietver nepieciešamību piemērotos veidos sniegt mērķtiecīgu informāciju vismazāk aizsargātajiem patērētājiem (arī tiem, kuri neprot izmantot elektroniskos saziņas līdzekļus vai kuriem ir ierobežotas iespējas tiem piekļūt);

22. uzsver, ka teritoriālās pašvaldības, būdamas iedzīvotājiem vistuvākās iestādes, var nodrošināt būtisku atbalstu un padomus patērētājiem un izveidot praksi, kas būtu labvēlīga vietēja līmeņa iniciatīvām; tomēr uzsver, ka ir vajadzīgi papildu resursi, lai vietējās un reģionālās pašvaldības šajā jomā varētu pilnībā izmantot savu potenciālu un attīstīt inovatīvus risinājumus;

Regulēt pieprasījumu

23. ierosina pieņemt jaunas prasības un stimulējošus pasākumus pārvades un sadales tīklu operatoriem, lai, izmantojot viedās sistēmas, enerģijas uzglabāšanu un konversiju starp enerģijas nesējiem, uzlabotu enerģijas tīklu elastīgumu;

24. norāda, ka ir jāizveido vienlīdzīgi konkurences nosacījumi visiem turpmākajiem dalībniekiem, kas ražo un sadala enerģiju un/vai sniedz jaunus pakalpojumus, lai varētu nodrošināt, piemēram, tīkla elastīgumu un iekļaut tīklos ražotājpatērētāju (tostarp agregatoru) saražoto enerģiju;

25. vērš Eiropas Komisijas uzmanību uz to, ka enerģētikas politikā ir jāizvirza mērķis samazināt izdevumus par enerģiju mājāsaimniecību un uzņēmumu budžetā, respektīvi, samazināt galamaksu. Šajā kontekstā Eiropas Reģionu komiteja pauž bažas par to, ka dažos gadījumos pieprasījuma regulēšana varētu vairumtirdzniecības un mazumtirdzniecības tirgū izraisīt pārmaiņas, kas skar patērētājus un varētu paaugstināt tarifus, ko viņi nespētu segt. Tāpēc ir jāpiedāvā cenu modeļi ar ilgtermiņā garantētiem tarifiem, lai aizsargātu patērētājus pret jebkādam novirzēm; Patērētāji būtu jāinformē arī par to, kā, pamatojoties uz noteiktajiem enerģijas tarifiem, izmantot cenu svārstības un gūt no tām labumu;

Vienkāršot piegādātāja maiņu

26. piekrīt, ka šīs problēmas dažos gadījumos noved pie tirgus nepilnībām enerģētikas nozarē un ka konkurences trūkums var būt nopietns šķērslis patērētājiem draudzīgāka tirgus izveidē; tomēr uzskata, ka, pilnveidojot regulējumu, vajadzētu pienācīgi ņemt vērā dažādu iesaistīto personu, tostarp vietējo un reģionālo pašvaldību un neaizsargātu patērētāju, konkrētās vajadzības;

27. negatīvi vērtē piegādātāja maiņas procedūras nemainīgo sarežģītību, ilgos termiņus un pārmērīgo birokrātiju un aicina visas regulējošās iestādes rūpēties par to, lai tiktu ieviesti spēkā esošie tiesību akti par piegādātāja maiņas noteikumiem;

28. atbalsta Eiropas Komisijas apņemšanos nodrošināt, ka katram patērētājam ir pieejams vismaz viens "neatkarīgs un verificēts salīdzināšanas rīks". Šiem instrumentiem ir jābūt skaidriem, pilnīgiem, uzticamiem un neatkarīgiem, vienkāršiem lietošanā un bez maksas. Ar to palīdzību būtu jāvar salīdzināt spēkā esošos līgumus ar tirgus piedāvājumu. Tā kā piegādātāji cenšas palielināt piedāvājumu daudzveidību, enerģijas piegādes līgumos iekļaujot pakalpojumus, salīdzināšanas instrumentiem būs jāvar salīdzināt dažādas piedāvātās "paketes", dodot iespēju salīdzināt tikai piegādes komponenti;

29. ierosina, lai informācijas kampaņas par piegādātāja maiņu tiktu sāktas pēc enerģētikas regulējošo iestāžu, vietējo un reģionālo pašvaldību un patērētāju organizāciju iniciatīvas. Šajās informācijas kampaņās kā atsauci varētu izmantot esošos salīdzināšanas instrumentus;

30. apliecina, ka Eiropas Komisijai un valstu un reģionālajām regulējošām iestādēm būtu jā rūpējas par piegādātāja maiņas procedūru adekvātu norisi un par to, lai arī patērētājiem, īpaši mazāk aizsargātajiem, būtu iespējas saņemt padomus piegādes līguma izveiles jomā, kā arī palīdzību piegādātāja un/vai līguma maiņas gadījumā;

31. aicina Eiropas Savienību pieņemt mērķtiecīgu regulējumu, kas samazinātu laiku klienta pārejai no viena piegādātāja pie cita un nodrošinātu pārejas procedūras automatizāciju;

32. vēlas, lai Eiropas līmenī jautājumi par tirdzniecības praksi un enerģijas piegādes mārketingu tiktu stingrāk regulēti un tādējādi šajā jomā tiktu ierobežotas cenu svārstības un izskausta jebkāda negodīga prakse. Šajā kontekstā Eiropas Reģionu komiteja neatlaidīgi aicina panākt pilnīgu direktīvas par negodīgu komercpraksi un direktīvas par patērētāju tiesībām piemērošanu;

33. aicina regulēt un atbalstīt kopīgu enerģijas iepirkumu publiskām iestādēm, mājsaimniecībām un uzņēmumiem. Šādai rīcībai vajadzētu uzlabot tirgus darbību, garantēt visiem tiesības piekļūt enerģijai un atvieglot šo piekļuvi, efektīvi un ilgtspējīgi samazinot maksājumu par enerģiju ietekmi uz patērētāju budžetu;

Uzlabot rēķinu skaidrību un salīdzināmību

34. aicina Eiropas Savienību izvērtēt dažādās enerģijas rēķinu komponentes ar mērķi izstrādāt tipveida rēķinu, kurā būtu iekļauti saprotami, skaidri un salīdzināmi Eiropas līmeņa standarta elementi, kas ļautu patērētājiem optimizēt savu enerģijas patēriņu. Tāpēc Eiropas Reģionu komiteja atbalsta Eiropas Energo regulatoru padomes iniciatīvu piedāvāt saskaņotas definīcijas tiem elementiem, kas būs jāiekļauj rēķinos par enerģiju;

35. aicina vienlaikus ar šo standartizāciju galarēķinā obligāti iekļaut arī informāciju par bezmaksas instrumentiem un pakalpojumiem, kas pieejami piegādes pakalpojumu salīdzināšanai, kā arī informāciju un palīdzību mājsaimniecībām un uzņēmumiem patērētāju tiesību aizsardzības jomā;

36. aicina dalībvalstis veidot instrumentus un pakalpojumus, kas atvieglotu konkrētu mājsaimniecību un uzņēmumu rēķinu salīdzināšanu un dotu iespēju tos analizēt un vajadzības gadījumā galapatērētājiem sniegt konsultācijas un ieteikt, kas būtu darāms, lai novērstu konstatētās nepilnības vai lai ieteiktu viņu vajadzībām piemērotākus piegādes līgumus;

37. iesaka, ka rēķini un visa informācija, ko piegādātāji sniedz saviem klientiem, ir jānosūta klientiem vēlamajā formā – pa pastu vai e-pastu bez jebkādas diskriminācijas;

38. uzsver, ka mazāk aizsargātajiem patērētājiem varētu rasties grūtības noteikt, kuri tarifi plašajā piedāvājumā ir visizdevīgākie, un ka viņi bieži vien griežas pēc palīdzības vistuvākajā pārvaldības līmenī. Tāpēc Eiropas Reģionu komiteja aicina Eiropas Savienību sniegt palīdzību vietējām un reģionālajām pašvaldībām, lai tās varētu ieviest atbalsta sistēmas enerģētikas jomā, ja dalībvalsts nenodrošina šādu atbalstu;

Uzlabot skaitītāju rādītāju nolasišanu

39. apliecinā, ka patērētājiem ir nepieciešama vienkārša piekļuve viņu skaitītāju rādījumiem dažādās formās (tieši ar viedā skaitītāja palīdzību, tiešsaistē, izmantojot detalizētu ikmēneša rēķinu par enerģiju, izmantojot individualizētu palīdzību utt.);

40. uzsver, ka patērētāji ir saprotamā veidā jāinformē par viņu skaitītāju rādījumu pārvaldību un par viņu patēriņa datu izmantošanu, norādot, kāda informācija tiks iegūta un saglabāta, cik bieži un cik ilgu laiku;

41. uzstāj uz nepieciešamību Eiropas līmenī pieņemt stingru drošības un privātuma aizsardzības regulējumu skaitītāju rādījumu saistībā;

Atbalstīt un regulēt viedo skaitītāju attīstību, pētniecību un inovāciju

42. atkārtoti aicina paātrināt viedo sistēmu ieviešanu gan tīklu, gan ražotāju un patērētāju līmenī, optimizēt sistēmu kopumā un ieviest viedos skaitītājus, jo tie ir būtiski elementi efektīvas pieprasījuma pārvaldības nodrošināšanai ar patērētāju aktīvu līdzdalību;

43. aicina pieņemt stingru regulējumu Eiropas līmenī viedo skaitītāju ieviešanas jomā, kas noteiktu arī to izmantošanas iespējas un funkcijas, un vienlaikus atgādina, ka to ieviešanas mērķis ir racionalizācija un patēriņa samazināšana. Šajā kontekstā komiteja vēlas, lai jebkurš jauns tehnoloģisks risinājums, ja to paredzēts ieviest kā standartu, pirms pieņemšanas tiktu izvērtēts no potenciālās enerģētiskās, ekonomiskās, sociālās un vides ietekmes viedokļa;

44. aicina Eiropas Savienību un dalībvalstis par prioritāti noteikt lietišķo pētniecību tādās jomās kā patēriņa pārvaldība un samazināšana, slodzes pārvešana un pieprasījuma pārvaldība, drošu, uzticamu un rentablu viedo uzskaites, izplatīšanas un pārvades sistēmu ieviešana, kā arī rūpniecisko un individuālo uzglabāšanas sistēmu ieviešana;

45. uzsver, ka pilsētu attīstībai un funkcionēšanai ir milzīga ietekme uz enerģijas pieprasījumu, jo tās patērē no 60 % līdz 80 % visā pasaulē saražotās enerģijas un aptuveni tikpat liels ir to radīto CO₂ emisiju īpatsvars. Tādēļ viedām pilsētām un kopienām paredzēta Eiropas inovācijas partnerība un citi novatoriski uzņēmumu un finansēšanas modeļi varētu būtiski sekmēt viedo tehnoloģiju izvēšanu enerģētikas jomā;

Dot vietējām un reģionālajām pašvaldībām un iedzīvotājiem iespēju iesaistīties enerģijas tirgū

46. pauž nožēlu, ka paziņojumā vietējo un reģionālo pašvaldību loma ir atzīta tikai patērētāju līdzdalības veicināšanas šaurā kontekstā un saistībā ar Pilsētas mēru paktu, bet tās kā dalībnieces nav minētas, piemēram, vispārējos secinājumos, kur norādīts, ka ir jārikojas "dalībvalstu līmenī, un svarīga nozīme (..) būs arī kopīgām nozares, patērētāju organizāciju un valstu regulatoru iniciatīvām"; tāpēc aicina Eiropas Komisiju savos turpmākajos pasākumos šajā jomā vairāk ņemt vērā vietējo un reģionālo pašvaldību viedokli, jo tās ir gan enerģijas ražotājas, gan arī piegādātājas;

47. uzskata, ka viedi skaitītāji arī var dot nozīmīgu ieguldījumu enerģētiskās nabadzības mazināšanā, taču atgādina, ka viedo skaitītāju tehnoloģija nedrīkst radīt pārmērīgas izmaksas patērētājiem un/vai pārmērīgi ierobežot viņu enerģijas patēriņu;

48. aicina Eiropas Savienību un dalībvalstis rūpēties par to, lai vietējām un reģionālajām pašvaldībām, kā arī vietējiem energouzņēmumiem būtu pietiekams un viegli pieejams finansējums, lai īstenotu politiku un projektus energoefektivitātes un atjaunojamās enerģijas ražošanas un izmantošanas jomā, kas virzīti, piemēram, uz konsultēšanu enerģētikas jautājumos. Eiropas Reģionu komiteja vēlas, lai Eiropas Savienība šo elementu iekļauj visās turpmākajās šajā jomā īstenotajās finansēšanas programmās;

49. ierosina ieviest skaidru regulējumu, kas nodrošinātu patērētāja saražotajai enerģijai vieglu piekļuvi viedajiem tīkliem, padarot vienkāršākas un īsākas laukietilpīgās licenču/atļauju piešķiršanas procedūras un novēršot administratīvos un regulatīvos šķēršļus, kas traucē īstai konkurencei;

50. aicina Eiropas Komisiju un dalībvalstis izveidot piemērotu regulējumu, kas nodrošinātu godīgas konkurences nosacījumus jaunajiem tirgus dalībniekiem – ražotājpaterētājiem –, un ieviest pietiekamus veicinošus pasākumus un nepieciešamās garantijas, lai stimulētu decentralizētu atjaunojamās enerģijas pašpatēriņu un taisnīgu atlīdzību par enerģijas ražošanu;

51. konstatē, ka pastāv virkne labas prakses piemēru saistībā ar patērētāju līdzdalību veiksmīgā patēriņa un atjaunojamās enerģijas decentralizētas ražošanas pārvaldībā, un norāda uz Eiropas Reģionu komitejas būtisko nozīmi labas prakses piemēru apmaiņas jomā;

52. Īpaši uzsver ievērojamo atjaunojamās enerģijas individuālās un kolektīvās pašražošanas potenciālu, kas pieejams vietējos apstākļos, un aicina Eiropas Savienību analizēt regulatīvos un finanšu šķēršļus, kas neļauj attīstīt šīs iniciatīvas, kā arī šķēršļus, kas saistīti ar nepieciešamību esošos elektroenerģijas tīklus pielāgot pašpatēriņa mehānismiem, kā arī pieņemt pasākumus, kas dotu iespēju šos šķēršļus pārvarēt. Šajā kontekstā Eiropas Reģionu komiteja uzsver, ka izpratnes veidošana ir ļoti svarīga, lai iedzīvotāji efektīvi iesaistītos enerģētikas pārkārtošanā, un aicina īpašu uzmanību pievērst patērētājiem, kam nav finanšu un praktisko līdzekļu, ko ieguldīt pašražošanas tehnoloģijās; turklāt uzsver, ka vietējās un reģionālās pašvaldības var pildīt nozīmīgu funkciju tādu vietējo iniciatīvu organizēšanā vai atbalstīšanā, kuru mērķis ir veidot kolektīvās, kooperatīvās vai pašražošanas shēmas enerģijas ražošanai, sadalei un patēriņam;

53. atzinīgi vērtē Iedzīvotāju enerģētikas foruma iniciatīvu, vienlaikus uzsverot, ka būtu vēlams izveidot citas periodiskas struktūras un mehānismus, kas enerģijas patērētājiem dotu iespēju laikus paust viedokli un ietekmēt izvēli, kas tiek izdarīta saistībā ar enerģētikas tirgu.

Briselē, 2016. gada 7. aprīlī

*Eiropas Reģionu komitejas
priekšsēdētājs*

Markku MARKKULA
